

2020-09-24

Till Näringsdepartementet

REMISSVAR ANGÅENDE BEHOVSANALYSEN INFÖR DEN STRATEGISKA PLANEN GÄLLANDE GENOMFÖRANDET AV DEN GEMENSAMMA JORDBRUKSPOLITIKEN I SVERIGE

Byanätsforum är en EU-finansierad satsning med finansiering från europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling som drivs av Hela Sverige ska leva, Coompanion och Lantbrukarnas Riksförbund. Byanätsforum är ett nätverk med bredbandsföreningar som driver byanät runt om på landsbygden i Sverige. Vi är tacksamma för möjligheten att få svara på remissen av behovsanalysen inför genomförandet av den framtida gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) i Sverige.

Byanätsforum vill först och främst förtydliga att vi inte tar ställning till huruvida bredbandsstödet bör finnas med i framtida GJP eller om det uteslutande ska hanteras inom det nationella stöd som Post- och telestyrelsen administrerar. Däremot vill vi påtala att en kraftfull finansiering kommer att behövas för att nå regeringens bredbandsmål tills 2025. Enligt Post- och telestyrelsen beräkningar från 2019 rör det sig totalt om 22 miljarder kronor. Oavsett om delar av den summan kommer att finansieras av framtida jordbrukspolitik som en del i kommande nationella strategiska plan, så kommer det krävas ett ökat nationellt ansvarstagande och en tydlig finansieringsplan fram till år 2025. Osäkerheter kring hur den framtida gemensamma jordbrukspolitiken ska utformas får inte leda till att Sveriges investeringar i bredbandsutbyggnaden på landsbygden minskar eller försenas. Det skulle ha negativ inverkan på många av de behov som den gemensamma jordbrukspolitiken ska bidra till att uppfylla, på bland annat digitaliserings- och miljöområdet.

Nedanstående kommentarer rör ett scenario där bredbandsstödet fortsatt finns kvar inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken under nästkommande period. Med utgångspunkt i detta scenario rör våra kommentarer vilka behov ett framtida bredbandsstöd behöver möta.

Kommentarer gällande behovsanalysen

Vi välkomnar att analysen har tagit utgångspunkt i behovet av att minska den administrativa bördan inom GJP, för såväl myndigheter som stödmottagare. Många av bredbandsföreningarna som vill bygga bredband på landsbygden saknar erfarenhet av att söka projektstöd. De upplever administrationen och reglerna kring bredbandsutbyggnad som ett hinder och vissa vänder sig till Byanätsforum för rådgivning. Bland annat har det i nuvarande stödperiod uppmärksammats problem med att handläggningstiderna hos Länsstyrelserna har varit långa. Ett annat problem är att tolkningen av regelverket har förändrats under projektets gång, något som har lett till svårigheter i redovisningen. Det har även saknats enkla instruktioner och mallar som bredbandsföreningarna har kunnat använda sig av. Om bredbandsstödet ska finnas med i framtida landsbygdsprogram så önskar vi att det utformas så att allmänheten kan ta del av det. Genom att skapa mallar och tydliga instruktioner som underlättar för sökande kan bredbandsföreningarna lättare ta del av stödet samtidigt som handläggningstiden skulle kunna förkortas. Det skulle även vara bra att ta in synpunkter från bredbandsföreningarna i processen när stödsystemet utformas.

Enligt analysen ska ett flertal behov mötas genom användandet av digital teknik, exempelvis ökad produktivitet inom jordbruket (5.3.9) och stärkt affärsmässighet (5.5.2) på landsbygden. Vi hade önskat att det i behovsanalysen tydligare framgick att en förutsättning för att dessa behov ska kunna mötas är en fortsatt bredbandsutbyggnad i Sverige. I nuläget har exempelvis endast 54 procent av lantbruksföretagen tillgång till en stabil uppkoppling av god kvalitet genom fiber. De som har tillgång till fiber är generellt mer nöjda med sin uppkoppling i förhållande till de som förlitar sig på det mobila bredbandsnätet och koptarnätet samt ser det som ett mer framtidssäkert alternativ (Landja, 2020).

Forskningsinstitutet RISE visade även i en rapport att bredband via fiber till och med är ett ekonomiskt mer fördelaktigt alternativ. Analysen räknar på skillnaderna i ned- och uppkopplingshastighet samt kostnad för utbyggnad mellan olika scenarier. Resultatet visar att de så kallade FWA-lösningar (bredband via mobilnätet) som kan erbjuda hastigheter i linje med bredbandsmålen överstiger kostnaderna för fiberutbyggnad. Ett sådant scenario innebär också ökad energiåtgång samt risker för minskad valfrihet mellan olika tjänsteleverantörer för konsumenten. (RISE - Teknoekonomisk analys av FWA och fiber, 2019-09-15)

Vi delar uppfattningen om att ”Fortsatt bredbandsutbyggnad är därför också viktig, särskilt i de glesare delarna av landet” som förutsättning för att uppnå målet om en attraktiv landsbygd (5.5.6). Byanätsforum vill dock förstärka budskapet om att bredband inte enbart är en förutsättning för attraktiva boendemiljöer på landsbygden, utan även tätt sammankopplat med lantbrukets miljöarbete samt produktivitet.

Uppkoppling, såväl genom fiber som via mobilnätet, är en förutsättning för att lantbrukare genom digitala verktyg kan spara både tid och resurser och samtidigt få bättre beslutsunderlag.

Terese Bengard, Ordförande Byanätsforums styrgrupp

Thomas S. Nilsson, Ledare Byanätsforum

Anna Johansson, Ledare Byanätsforum